

Лобби Сада

БРОЈ 21   За уредништво одговара МИОДРАГ ВЛ. ЈОВАНОВИЋ   УРЕЂУЈУ МИОДРАГ ВЛ. ЈОВАНОВИЋ ДУШАН ЧАМПРАГ   За власника и издавача одговара ДУШАН ЧАМПРАГ   ГОДИНА XIV

ПРИВРЕДНО ПОДИЗАЊЕ ГРАДОВА

Привредни развитак једнога града, зависи, поред осталог, и од тога у колико се и како о томе стара његова комунална политика. Општине, нарочито великих градова, имају знатнога интереса да унапређују привредну радност свога подручја. Тиме већ оне стварају услов за извршење свога задатка на пољу свестраног развијања и унапређења свих потреба савременог и напредног градског живота. Градови, привредно развијени, одбацују веће приходе; њихова привреда је стални извор прихода; од активности привредне радности зависи умножение и напредак самога града.

У општем систему унапређења привредне радности комунална политика своју акцију на овом пољу врши углавном у форми давања разних повластица, које претстављају отступање од утврђених норми. Те повластице могу бити разноврсне. Оне су одређене намером до које се висине и у коме правцу жели развијати градска привредна радност. Најчешћи пример ових повластица са којим се сретамо готово код свих великих градова јесте уступање општинског земљишта по нарочито повољним ценама, а негде је то чиниено и бесплатно. Друга, такође, честа повластица јесте, јевтиније снабдевање водом, електриком, гасом, даље јевтиније везивање канализацијом и, најзад, давање кредита под повољнијим условима од стране градских штедионица. Затим долази низ повластица у погледу свих општинских оптерећења, као и повластица у погледу плаћања терета. Овде се нарочито полази са гледишта, да се робни промет у граду и ван њега учини што јачим и слободнијим, као и то, да се градска прерађивачка привреда обезбеди што јевтинијим снабдевањем свима потребним средствима рада, а нарочито сировинама. Привредна физиономија једнога града умногоме зависи од тога у колико су ове мере за унапређење предузимане систематски и плавски.

Општина, као основно управно и привредно тело, може много да допринесе унапређењу привредне радности свога подручја. И на њу, као и на државу, после рата у погледу старања за унапређења привреде постављају се шири задаци. Истина, ова питања редовно повлаче собом и велике тешкоће, које долазе отуда што су сва она у најтешњој вези са финансијском политиком једнога града. Али ту здрава комунална политика узима у обзир будућност, која јој често пута у врло малом размаку надокнађује

учињене уступке. У овом погледу нарочито су велике тешкоће после рата. Оне су у многоме допринеле, да се комунална политика на пољу унапређења привредне радности није могла афирмисати у пуној мери.

Код нас се у последње време показује велико интересовање појединих градова да у свој реон привуку што више индустријских предузећа и, на тај начин, појачају привредну активност града. Карловац је својом активном политиком привукао кожарску, текстилну и дрварску индустрију. Вараждин је привукао предioniцу свиле. Вуковар фабрику „Бата“. У овоме правцу активног потпомагања привредне радности воде данас многе општине.

Политику привлачења индустријских и других привредних предузећа на своје подручје водили су и воде сви већи градови. Таквом политиком стварају се и велика концертисана насеља у којима задаци комуналне политике постају мноштруки. Али исто тако развија се и велика привредна активност која одбацује приходе и даље омогућује извршење свих тих задатака, које су на комуналну политику поставиле увећане потребе града.

Да наведемо за ово један пример. Ко год је путовао Србијом последњих година, морао је уочити појаву навадовања многих вароши, о варошицама и да не говоримо. Ту долазе у првом реду она места чија привредна основа почива на пољопривреди, трговини и занату. Пољопривреда је већ дуже времена у кризи па, према томе, страдају и трговина и занат. То изазива умртвљење привредне активности што има даље за последицу слабљење и парализање и осталих манифестација јавног и културног живота једнога града. Међутим, у свим другом су положају они србијански градови, у којима је развијено и нешто индустрије. У њима се осећа већа привредна активност и већа живост. Ово смо само узгред напоменули, да би се јасније видела важност комуналне политике у области привлачења и унапређења привредне радности.

II.

Од свих градова Загреб је на овом пољу показао највећу активност. Општински одбор, схватајући важност привредног напредовања и развијања града Загреба, узео је иницијативу у своје руке и проучио све могућности и сретства која комунална политика града Загреба може предузети у циљу унапређења привредне радности. До-

шао је у везу са претставницима своју привредних кругова и тако је спојно приватну иницијативу са комуналном и заједнички проучили потребне и могуће мере за унапређење привредне радности града. Овакав начин рада дао је и даје потстрока и другим грађанима да мисле и раде на унапређењу радности свога подручја.

На основу приређене анкете међу најширим привредним круговима добијен је низ жеља и сугестија, које су све подељене у три дела и то: олакшице за индустрију, трговину и занатство.

За индустрију: 1. Одредити терен у регулационом плану града за индустријска насеља; 2. предвидети у одређеном терену већи комплекс градског земљишта; 3. израдити правилник о јевтиној продаји градских парцела индустријског реона за подизање индустријских објеката; 4. предвидети давање јевтиних кредита из Градске Штедионице за индустријске инвестиције; 5. снизити таксе за прикључак и потрошњу воде, плина и електрике, као и за прикључак канала; 6. снизити трошкове градских комисија у вези са подизањем и дограђивањем творница; 7. Укинути све запрете у везу робе у град које имају прохибитивни карактер, јер сметају путем репресалија пласману наше робе у осталим местима; 8. Предвидети у регулационој основи града јевтине градске парцеле за изградњу радничких станова; 9. Увести радничке трамвајске карте за индустријске раднике свих категорија без обзира на удаљеност становања; 10. Снизити градске таксе за индустријску потребну превозна средства; 11. Уредити прилазе и осветљења код индустријских насеља.

За трговину: 1. Снизити таксе на струју, воду и плин за осветљење локала; 2. Предвидети олакшице за светлећу рекламу; 3. Снабдети јачим елек-

тричним осветљењем све трговачке улице у граду; 4. Одобрити рекламу преко улице без таксе; 5. Снизити таксе на трговини нужна прометна средства; 6. Снизити таксе на прикључак водовода, електрике и плина.

За занатство: 1. Одредити терен у регулационом плану града за занатска насеља; 2. Израдити правилник о јевтиној продаји градских парцела занатског реона за подизање занатских радионица, а напоље грађевне струке; 3. Предвидети јевтине занатске кредите у градској штедионици; 4. Укинути уобичајене режиске радове града на властитим објектима; 5. Побријати се за одговарајуће смештање шегрта; 6. Снизити калдрмину на занатски алат и сировине; 7. Сважво снизити таксе на струју, воду и плин искоришћаваних у занатске сврхе; 8. Предвидети у градском буџету знатну своту за издржавање занатских течајева; 9. Донети споразумно са надлежним коморама правилник о пекарском и месарском занату поглавито с обзиром на продајне цене и т. д.

Осим овога и велики број захтева за снижавање свих општинских такса.

На основу ове анкете општина је дошла до једне јединствене основе за деловање комуналне политике на пољу унапређења привреде. У ту сврху основан је општински *Привредни Одбор*, који је подељен у равне стручне секције испитује могућност и предлаже мере код спровођења комуналног програма. Дејство овакве акције загребачке општине благотворно се осећа за привредни развитак и напредак града Загреба. А овакав њен рад треба да заинтересује и друге велике градове, пошто смо већ одавно у периоду, који на пољу привредне активности поставља знатне захтеве на комуналну политику.

Влад. Миленковић.

Инерзумљиво и чудно, за сваку осуду сазрело држање Градске општине у погледу чистоће и поливања градских улица

После сталних и непрекидних киша, које су биле већ напад за свакога, а за време којих смо гацали по блату и читавим језерима по градским улицама, настали су лепо сунчани дани. Грађани, оданули душом, чекали су их, радујући се могућности да прошетају мирно и спокојно пар часака преко дана, ујутро и увече.

Али, да није тога али, њихово би се задовољство дало и разумети, као што се да и оправдати. Шетња у нашем гра-

ду онемогућена је оним силним облацима прашице, који се иза пролаза сваких возила дижу и васипају пролазнике, домове и ствари у њима. На несрећу нашу, наша најлепша шеталишта, Булевар „Краљице Марије“, Мост „Краљевина Томислава“, Дунавски Кеј, Дунавска улица, Краља Петра I и Краља Александра улица, као и трг Ослобођења, управо су непроходни од силне прашице која заошћивава при најмањем додиру било са ветром, било дигана услед

пролази честих моторних возила, јер су то у истих мах и најживље саобраћајне улице.

Нигде, као за пакост нема ни општинских чистача, ни општинских камиона за поливање. Они потоњи ако и наиђу, наилазе обично пред кишу тако, да су их грађини већ и за подсмех узели са узречјом: „што пре кући, биће времена, јер општински танкови поливају улице“. Њихово поливање у ствари није поливање већ заливање пролазника, дивање веће прашине него што је била и пробање способности брвине моторних кола.

Није бољи случај ни са споредним улицама поред и окол поменутих.

Прича се и то справом, да ни једна година није у томе погледу била гора од ове.

Познато је пак, да на булевару постоје хидранти, али до данас још ни један није употребљен за заливање. Свакако да их градска општина сматра за музејске вредности, које као модерне тековине служе само за украс и задовољство, да градски оци могу казати да у Новом Саду постоје чак (!) и хидранти за поливање улица. Да, они постоје, али ове године на велику жалост свег грађанства, нису ни једном употребљени.

Грађанство се с правом пита, постоје ли у градској буџету ставка за чишћење улица и ако постоји мисли ли се на ту предвиђену циљ и утрошени?

Неразумљиво је и чудно заиста овако држање градске општине у толико пре, што на њеном челу стоји један лекар, што је за сваку осуду, када се зна, да је чистоћа први услов за здравље грађана и њихове деце.

Апелујемо и овога пута на општинску управу да би већ једном било крајње време, да и о оним најпречим потребама грађана и њихове деце, о чистоћи града и његових улица требало да поведе рачуна, бар исто толико, колико и о оним мање важним, ско којих се воде јалове и бесциљне дискусије и троши драгоцене време. Новаца за поливање и чишћење улица мора бити.

ПОСЛЕ ПРАЗНИКА

Велики и светли ускршњи празници су прошли. Биланс њихов био је изнад свакога очекивања. Прасади, јањаци и пилићи, били су просто утамањени. Пут Петроварадина читаве фаланге новосађана ишле су као на њабу, јер је тамо вино без трошарине. На Дунав, мутан и прљав, нико није ни погледао.

Кише је било доста. Обе утакмице су повољно решене, баш као да су и наши клубови васкрсли. Каване и биоскопи пуни. Једном речју, оживео град. Обучен у зелено, прољетње рухо, па као млада невеста. И наша општина се постарала да га очисти и залије. Али, као уз пркос, она га полије и — киша га полије. Почеше се људи бунити, нека им град на светле правнике не ремети спокојство и не мрача хоризонтат...

Једино што је овога пута изашло из обичаја, била је слаба употреба ускршњих јаја. Чак се ни у дечјим рукама нису дала запазити. Према томе, да се наслутити, да је и ускршњих туцања било веома мало. Нико није, нагледа, био сигуран у то, да код туцања његово јаје не би подлегло. По свему судећи, свако је држао да му је шотка слаба и није је смео употребити, а за врх нико није био сигуран да га веће забогти и тамо где не треба...

Тако је и ускршња штампа била сва у знаку васкрсавања прошлости. О данашњици ни речи. О будућности такође. Као да су јој сва јаја била у — пологу. Или, као да су још у варјалу — наукула. А можда је на супрот њој стајао неки добар тучак, са којим се није смела сударити.

Ускрсни поведељник, дан поливања, помогла је обилна киша. Тако је нашим момцима и „кандидатима“ уштедела труда, да иду од врата до врата и — заливају. Па и онима који су тај лепи обичај ипак упражњавали није труд био исплаћен, јер нису могли доказати да су пре кише обавили посао заливања.

Девојке су биле сретније. Њихов дан поливања био је сув, али момака није било. И оне су се утркавале са општинским камионима за поливање улица, јер су поливале кога су где стигле.

Судара није било, али је зато падања било доста. Сва је срећа да то не ухвати у кронуку

догађаја, бар не у друштвено, али ће многи у својој личној кронуци забележити овај Ускрс као дан ступања на нове стазе и првога „кушања“ плода.

„Божанства“ Грета Гарбо, изабрала је баш православни Ускрс да се потуца са нашом публиком. И у томе сукобу победу је однела дирекција „Аполло“ биоскопа.

Многе крајопаје васкреле су на улица, заједно са кућанством, због хришћанског неразумевања кућевласника. Плате и приходи даље од Великог петка нису хтеле ни, док су цене на супрот томе васкреле.

Грађани Великога Лимава најрадосније судочекали Васкрс, јер им је општина обећала да ће купити нове пумпе за црпљење воде из њихових домова. За то време они су Ускрс провели у коритима и чамцима, баш као прави следбеници Христови, јер је Христос често са својим апостолима на чамцима проповеди држао. И када су им градски оци честитали правник са речима Христос Воскрес! наши Лимавци су им узвраћали: Ваистину, пумпе нам дајте!

И надати је се, да ће нам од овога Васкрса све кренути на боље. Само је питање, шта ће мо учинити са оноликим неупотребљеним јајима. Многи ће их одбацити, али још више њих ће их сачувати до идућег Ускоса. А до њега ће се и онако много мушкова нагомилати. У осталом, кома је стало до мушкова нека их задржи. Из њих се и онако пилићи немогу излети.

НОВЕ МЕТОДЕ КОМУНИСТИЧКЕ ПРОПАГАНДЕ

Бољшевичка пропаганда врло је активна у целом свету. Вођство комунистичке Треће интернационале плански и систематски спроводи своју агитацију у свима државама и међу свима народима. Ова комунистичка агитација и пропаганда врши се углавном тајно али у свакој држави друкчије према приликама и потребама. Циљ је исти само се сретства друкчија, али се по истој методи управљају комунистички агенти и агитатори.

Комунистичка пропаганда почела се ширити тајним кавалима и у Енглеској и у Североамеричкој Унији. Ранијих година је Москва ставила у службу своје пропаганде комунистичке партије у појединим државама, те су функционери тих партија били уједно и експоненти руско-совјетске владе. Коминтерн у Москви се међутим сада служи другим методама, јер је њезина пропаганда и шпијунажа путем комунистичких партиских људи претрпела неуспехе. Комунистичка пропаганда и шпијунажа се дакле, сада врши тајним путем и то помоћу тако званих комунистичких хелија.

Енглеској и североамеричкој контра-шпијунажи је пошло за руком да потпуно открију све детаље подземног рада и шпијунаже комунистичких тајних хелија. Енглеска тајна полиција је упорно и строго чувала и крила од јавности све што је дознала и открила о тим комунистичким хелијама и комунистичкој шпијунажи у појединим државама, али је несмотренош-

ћу североамеричких полицијских власти објављен приличан материјал о подземној и тајној комунистичкој пропаганди у свету. Из тога материјала се јасно види како је организована и како се врши пропаганда и шпијунажа у корист коминтерне у Москви.

Бољшевици, према откривеном материјалу, имају у свима државама у целоме свету врло раширену и вешто организовану тајну пропаганду која уједно врши и шпијунажу за Совјетску Русију. Цео метод ове пропаганде и шпијунаже оснива се на систему малих тајних хелија које систематски и по плану раде; шпијунажа и пропаганда се врши на војном, политичком, привредном и социјалном пољу. Но што је најважније, бољшевички агенти и шпијуни нису више радници нити функционери радничких политичких, социјалних и привредних организација, него лица из свих друштвених класа и слојева а највише из редова високих државних чиновника, политичара, великих финансиских и привредних људи, дакле само се за совјетске агенте зајачују лица која су на високим положајима.

После америчких открића иступила је из своје резервисаности и немачка контра-бољшевичка шпијунажа те је и она открила много материјала из подземне пропаганде и шпијунаже тајних комунистичких хелија и бољшевичких агената. Из тих открића се такође констатује, да су се у готово свима државама ставили у службу бољшевичке пропаганде и шпи-

јунаже многа лица на високим положајима и да та лица врше своју ружну работу не из уверења него за новац. То су махом они „салонски“ левичари који удобно живе и троше силан новац на своје господско издржавање, а при томе парадирју својим „марксистичким“ убеђењем, или пак стоје у служби бољшевичке шпијунаже.

У држању ових бољшевичких плаћеника је најружније то, што они заузимају високе положаје било у државној служби било у социјалном и привредном животу, да би тако што вештије замеснули траг своје подземне акције, или да би што више могли да искористе поверење, наивност и везе своје околине. Због овакве двоструке улоге ових бољшевичких агената, који с једне стране шире дефетизам и комунистичку пропаганду а с друге стране врше бољшевичку шпијунажу, они су врло опасни својом деструктивном акцијом, много опаснији од ових неукних радника који у својој тешкој животној борби лако поверују обећањима и демагогији. Друштво као и државне власти треба стога најенергичније да сузбију подземни, деструктивни рад свих ових салонских левичара, марксиста и комуниста као и свих оних који им несвесно падају у вигове, јер само тако ће се моћи сузбити бољшевичка пропаганда која значи велику опасност не само по светски мир него још више по општу културу и општи напредак, чему је најбољи доказ Стаљинов терор у Совјетској Русији. М.

НАША ПОЉОПРИВРЕДА

Извод из извештаја Управе Новосадске продуктивне и ефикасне берзе

Обилна жетва и повољно уловчење пољопривредних производа омогућили су земљопоседнике да бар донекле уравнотеже биланс свога газдинства, који је кроз дуги низ година показивао пасивну слику. Према подацима које је објавило Министарство пољопривреде о резултату жетве, добили смо: 29 235,719 мет. центи пшенице; 4.228,381 мет. центи јечма; 2 милиона 32,715 мет. центи, ражи; 3 330,055 мет. центи зоби (овса) и 51.054,283 мет. центи кукуруза. Према мишљењу стручњака принос пшенице је сувише високо процењен док је процена кукуруза мања од стварног приноса. У сваком случају, 1936 година се може уброяти међу најроднију годину од Уједињења.

У погледу рада око унапређења и заштите интереса пољопривреде ова година показује нарочито велику активност. У тежњи да се постави један одређен план у правцу стварања повољнијих и здравијих услова за просперитет пољопривреде на иницијативу Министарства пољопривреде донесен је читав низ уредаба и правилника и основан је велики број разних установа и фондова. Међу најважније спадају: Уредба о откупним ценама семена од уљарица, Уредба о откупу домаћег памука, Уредба о пољопривредним Коморама, Уредба о унапређењу свиларства, итд.

У исто време основани су и разни фондови, као: Фонд за контролу и унапређење воћа Фонд за уљано семење, а предвиђено је да се оснују још и други разни фондови чији би био циљ унапређење и потпомагање појединих грана земљорадње. Упоредо са доношењем Уредаба и оснивањем фондова приступило се и регулисању откупних цена за пољопривредну индустрију. У циљу што целисходнијег регулисања извоза наших житарица, као и осталих

Г. др. Бранко Петровић

проблема који су у вези са уновчењем тих производа, решено је да се приступи награди што већег броја житарских силовца. Да би се ове, по нашу пољопривреду и житарску трговину корисне установе, што пре подигле, дато је овлашћење Министарству пољопривреде да закључи зајам од 60 милиона динара. У овој години приведен је напокон и дефинитивном решењу један од најкрупнијих проблема пољопривреде: питање регулисања земљорадничких дугова. Предалеко би нас одвело да се упустимо у оцену саме Уредбе о ликвидацији земљорадничких дугова, тим пре што се цео рад око ликвидације налази тек у почетном стадију, те се не могу још уочити добре и рђаве последице ове данашње реформе. У сваком случају, међутим, приведено је крају једно од најважнијих питања наше пољопривреде које је годинама стајало отворено и које је због разних, међувремено донетих позитивних мера и неодлучности мерадавних, скоро довело до слома целокупно наше новчарство.

Међународни пораст цена житарица није био од утицаја на формирање цена на нашем унутрашњем тржишту. Цене пшенице у 1936 години, упоредивши их са ценама из 1935 године, не показују код нас никакав пораст. И у једној и у другој години била је највиша цена 105 а најниже 180 динара. Цене кукуруза, пак, биле су почетком 1936 године знатно веће од цена у исто време 1935 године; у другој половини године међутим, ове су биле много мање. О узроцима неповољног формирања цена у другој половини године биће речи у поглављу о извозној трговини. Код осталих пољопривредних производа постигнуте су повољне цене и њихово увочење није налазило на никакве потешкоће.

ВЕСТИ ИЗ УДРУЖЕЊА ТРГОВАЦА ЗА ГРАД И СРЕЗ НОВОСАДСКИ

Извештавају се сви трговци да у недељу 16 о. м. обзиром да се у Новом Саду одржава тога дана други редовни овогодишњи вазар, могу радње да буду целог дана отворене.

На основу колегијалног споразума и досадање праксе, све трговачке радње биће затворене на други дан католичких Духова 17 о. м. после подне.

Удружење је из поузданог извора сазнало да велика изложба у Паризу није још ни издалека готова и да ће требати још око 2 месеца да буде опремљена онако, како се замишљало. Стога се скреће пажња члановима да не прехитре са одласком у Париз пре друге половине месеца августа. У исти мах извештавају се чланови да Удружење само ради на томе, да организује један излет у Париз на изложбу, те да ће чланови тада имати прилике да виде целокупну изложбу. Овај излет ће бити крајем августа или почетком септембра о. г. Тачни термини биће благовремено публиковани, као и услови за тај пут.

По питању наплате бановинске трошарине на трикотажу и штрикане ципеле Министарство Финансија, Буџетско одељење под бр. 4840 од 23 априла дало је следеће објашњење!

По одредби § 23 финансијског закона за 1937-38 годину подлежи плаћању заједничке бановинске трошарине све фабрично одело. По овој одредби наплаћује се заједничка бановинска трошарина и на оне фабричне производе од плетене вуне (трикотажу), који се носе као одело и капуте. Међутим, ови фабрични производи од плетене вуне који се носе само уз одело (као на пр. свитери, џемпери, пуловери, веш и т. д.) а који не замењују у потпуности одело или капуте не подлеже плаћању ове заједничке бановинске трошарине. Што се тиче зипа (папуча или ципела), које се штрикају, у смислу чл. 2 Уредбе о бановинској трошарини ове подлеже заједничкој бановинској трошарини.

Због скока на страни, цене памучне, свилене и вунене робе биће код нас ускоро подигнуте за око 20%. У Немачкој су цене већ скочиле за 30%, у Чехословачкој за 30—40, а у Румунији за скоро 50 процената.

Принудно поравнање ван стечаја затражиле су ове фирме: Игнац Хребак, Чаковец. (Пасива Динара 303.487). Нуди 40%. А. Леви, вл. Геца Митцки, Средишће. Нуди 40 посто. (Активна Динара 389.302, Пасива Динара 702.985) Иван Алфиревић, Шибеник. Нуди 40 посто. Тодор М. Станковић, Београд. Карло Фајгл, Петровград. Нуди 40%. (Активна Динара 164.914, Пасива Динара 178.353). Миљенко Тедешки, Корчула. Нуди 40 посто. Рудолф Бајер, Бурђевац. Нуди

40 посто. Кативка Ков, Бјеловар, изравнала се је са 50 посто, плативо у року од 18 месеци. Поступак поравнања ван стечаја против Артура Шлезингера. Нови Бечеј обустављен је, јер није положио предујам, те је против њега отворен стечај. Поравнање Јелена Денбиц, Вршац, постало је правојомно. Оставина Арпада Вајла, Бијелина, изравнала се је са 50%. Томислав Ожанић, Делвице, склопио је прив. пор. са 55%. Павле Балаж, Темерин, изравнао се је у стечају са 25 посто. Против Ладислава Голдштајна, Суботица, отворен је стечај. Богдан Жилић, Љубљана, пао је под стечај, јер доспеле оброке поравнања није могао да плати.

Творница сардине „Нимфа“ са острва Брача обратило се Удружењу са молбом да јој препоручи једног заступника за Нови Сад и околину за њене артикове. — Интересанти нека се обрате на Уред Удружења радним данима од 8 до 12 часова пре подне.

Трговцима је дозвољено зарачунавање врећица код продаје соли.

Одредба Управе државних мовопола у Београду о овоме гласи: „Одлуком Управног одбора Самосталне монополске Управе М. бр. 26.000 од 25 октобра 1929 године дат је члану VIII. Правилника за великопродају соли К број 262 од 9 јуна 1928 II став, који гласи: „Цена соли у малопродaji има се рачунати без завоја. Малопродавач имаде право да вредност завоја наплати засебно од вредности соли, а купцима стоји на вољу купити сол у завоју малопродавачевом или довета свој завој за купљену сол.“

Споразум за плаћање прометног пореза.

Чланом 21 Уредбе о скупном порезу на пословни промет О. П. Бр. 16100/31 предвиђена је могућност утврђивања пореске основице за разрез прометног пореза *споразумно* између пореске власти и порезног обвезника.

Та одредба о споразумном утврђивању пореске основице за прометни порез гласи:

„Да би се лакше дошло до пореске основице, и порески обвезници ослободили свакогодишњег подношења пријава и оцена може пореска власт, на основу чл. 6 Закона о порезу на пословни промет из 1922 године, утврдити пореску основицу споразумно са пореским обвезником. Споразум се може углавити највише за три године, а може бити индивидуалан или колективан. Индивидуалан споразум може склапати Пореска управа, а колективан Финансијска дирекција или Одељење пореза Министарства Финансија. Колективни споразуми могу се склапати само са припадницима истоврсне привредне граве (групе). Споразум се може правити само на основу

целокупног годишњег промета једног предузећа са робом и услугама подложним порезу. О утврђеном споразуму има се саставити записник који замењује пореску пријаву.

На основу записника о споразумно утврђеној основици пореза на пословни промет, ако га одобри виша пореска власт, саставиће пореска управа распоред, који ће доставити тој власти на одобрење и задужење у средској пореској књижи. На основу овако добијеног одобрења управа ће издати пореским обвезницима решење и налог за плаћање.

По основици утврђеној споразумом има се плаћати порез у законским роковима.

Споразумом утврђена сума пореза на пословни промет може се у току године смањити, само у овом случају, кад порески обвезник трајно напусти радњу. Порез не се у овом случају отписати само за онај део споразумом утврђеног времена, које преостaje после предане пријаве о обустави радње.

Споразумно утврђивање пореске основице по овом члану може се вршити тек од 1 јануара 1932 године, по нарочитим упустима које ће издати Министар Финансија по претходном саслушању преставника односних привредних грана.“

Међутим, та одредба није се до сада удела у живот т. ј. није било споразумно утврђивања основице за прометни порез него је основицу утврђивала пореска управа на основу поднетих пријава код књиџаша односно порески одбор код паушалста.

Сада је покренуто питање да се та одредба уведе у живот т. ј. да дође до споразумног утврђивања основице за прометни порез. У вези тога одржана је једна конференција у Министарству Финансија са претставницима Комора, па је наша Комора добила у задатак да закључак те конференције достави свима коморама и подручним јој Удружењима.

Комора стога доставља односни закључак Удружењима да заинтересоване своје припаднике — обвезнике прометног пореза извести да постоји могућност споразумног утврђивања основице за прометни порез као општи тако и скупни. Ако, дакле, појединац жели да му се основица прометног пореза утврди споразумно нека то тражи молбом код надлежне Пореске Управе. — Молбе се могу поднети већ сада без обзира на то што ће Министарство Финансија по добијеном мишљењу од стране Комора евентуално издати упуство за склапање споразума.

ПРАЉЕВСКИ БАНСКИ УПРАВА ДУНАВСКИ БАНОВИНЕ

VI. Број 14367-37 17 априла 1937 год.
Нови Сад.

ПРЕДМЕТ: Упуства за извршење Уредбе о минималним надницама.

На основу ст. 1/чл. 2 Уредбе о утврђивању минималних надница, закључивању колективних уговора, помирењу и арбитражи, М. С. Бр. 54 („Службене новине“ Бр. 33 XI од 13 фебруара 1937 године) и тач. 5 Упуства за извршење ове Уредбе, потписујем следећу

НАРЕДБУ:

§ 1.

Са даном ступања ове Наредбе, а све док се не потпишу минималне наднице за поједине привредне гране у смислу ст. 2/чл. 2 Уредбе надница за неквалификованог радника старијег од 18 година на територији Дунавске бановине, у свима предузећима наведеним у чл. 32 Уредбе, а у местима преко 5000 становника, не може износити мање од два (2) динара на радни час.

§ 2.

За неквалификованог радника старијег од 18 година у посленог у занатству и трговини у местима испод 5000 становника ова надница не може износити мање од један и 80, (180) динара на радни час, а за радно време које је прописано за поједина предузећа у чл. 22 и 23 Уредбе о отварању и затварању трговачких и занатских радња и радном времену помоћног особља од 19 јуна 1929 године.

§ 3.

За неквалификованог радника испод 18 година старости у посленог у предузећима и местима из § 1 ове Наредбе надница на радни час не може износити мање од један и 50 (150) динара, а у предузећима и местима из § 2 ове Наредбе надница на радни час не може износити мање од један и 35 (135) динара, а за радно време прописано Законом о заштити радника и Уредбом о отварању и затварању трговачких и занатских радња и радном времену помоћног особља од 19 јуна 1929 године.

§ 4.

Квалификовани радници у послени у предузећима и местима означеним у §§ 1 и 2 ове Наредбе не може ни у ком случају имати надницу мању од наднице утврђене овом Наредбом за неквалификованог радника.

§ 5.

Зарада радника који ради у акорд несме бити нижа од наднице утврђене овом Наредбом за рад на час, а порадном времену дозвољеном у дотичној струци.

§ 6.

Све ове наднице које су на део ступања на снагу ове Наредбе повољније за раднике од надница предвиђених у §§ 1, 2 и 3 ове Наредбе не могу се смањити услед ступања на снагу Уредбе о утврђивању минималних надница, закључивању колективних уговора, помирењу и арбитражи, т. ј. ступање на снагу ове Наредбе не може бити повод за смањивање повољнијих радничких надница.

§ 7.

Послодавац који прекрши прописе ове Наредбе казниће се по одредбама тач. а (ст. 1) чл. 23 Уредбе о утврђивању минималних надница, закључивању колективних уговора, помирењу и арбитражи.

§ 8.

Ова Наредба ступа на снагу са даном кад и Уредба о минималним надницама, а биће обнародована у Службеном листу Дунавске бановине.

Заменик Бана
Помоћник
Св. Рајић, с. р.

Према томе неквалификовано особље у трговачким радњама у Новом Саду, старије од 18 година (послуга, продавачице, трчкала) не може имати мању дневницу од 2 динара на радни час, а оно испод 18 година старости најмање 150 динара на радни час.

И ако ова наредба не фиксира наднице квалификованог особља, ипак, као што се вели у § 4 те наредбе, то особље не може ни у ком случају имати надницу мању од наднице утврђене овом Наредбом за неквалификованог радника.

Г-ђица Мара Ненадовић и г. Мирко Ралетић верени

На други дан православног Ускрса обављена је веридба

између г-ђице Марје, кћери г-ђе Олге и г. Владислава Ненадовића, апотекара овдашњег, и г. Мирка Ралетића, апотекара, сина г-ђе

Марије и г. Милоша Ралетића, трговца новосадског. Честитајући нашим младим вереницима, наша редакција чини то тим свесрдније, јер је г-ђица Мара Ненадовић изабрана била за мис Нови Сад 1937 баш на вашој новинарској чајници

14-ог фебруара о. г., а г. Мирко Ралетић је ових дана купио Шицову апотеку у Краља Петра II улици број 2. Младим вереницима желимо свезку срећу.

Соколство

Соколско друштво у Новом Саду позива све оне чланове који имају соколску одору да се увек одазивају на позив Соколског друштва и учествују у соколским одорама на свима приредбама и манифестацијама које се одржавају и које ће се одржавати у Новом Саду. Свима оним члановима који имају соколску одору, а не буду се у будуће одазивали позиву друштва и не буду у соколским одорама учествовали у свим приредбама и манифестацијама на позив друштва, биће забрањено ношење соколске одоре ван Новог Сада и на манифестацијама у иностранству.

Изложба слика г. Тијешинћа

У низу манифестације нашег културног живота у Новом Саду несумњиво пажњу заслужује изложба г. Петра Тијешинћа, академског сликара. Г. Тијешинћ је стари познатик наше новосадске публике и љубитеља сликарске уметности. Већ више година он је приредио успешне изложбе својих сликарских радова и поред музеја Матице српске и појединих културних установа и државних звања, леп је број и приватних домова новосадских чије зидове красе слике г. Тијешинћа.

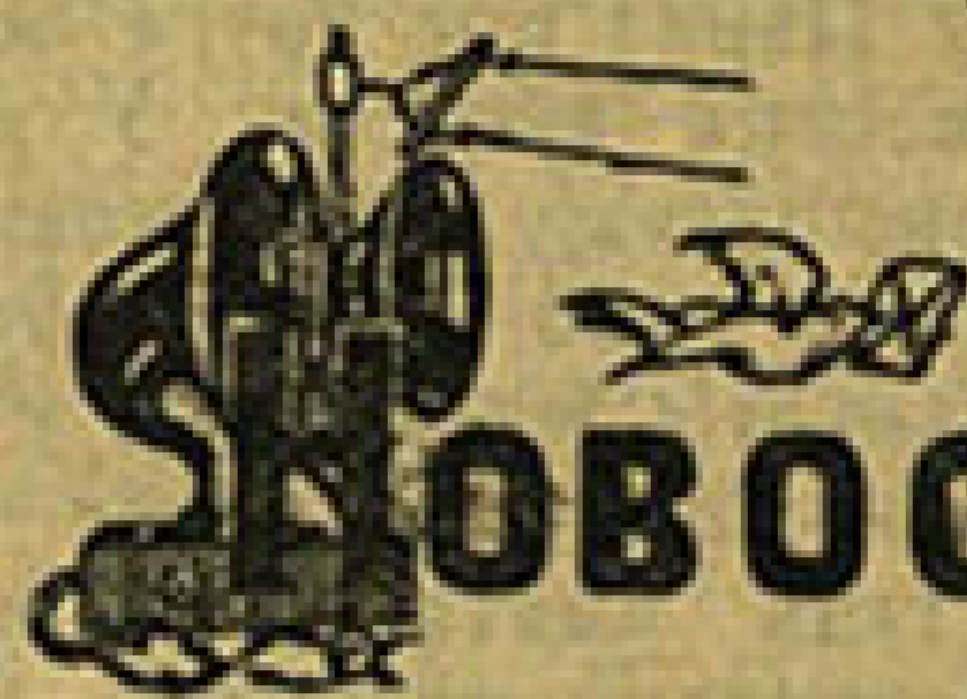
На овој последњој својој изложби г. Тијешинћ је изложио

око стотину својих слика, од којих је већина пејсаж и десетак портрета и групних слика. Г. Тијешинћ је као сликар наших дивних приморских крајева стекао већ лепо име, но у последње време он узима мотиве из наше лепе Фрушке Горе, где и сам живи преко зиме већ више година, радећи у свом сликарском атељу у Врдику.

Нама је врло мило, и то желимо и да нагласимо, што је г. Тијешинћ почео да ради мотиве из наших крајева, јер су и ови крајеви а нарочито наш китњаст Срем са својом зеленом и лепом Фрушком Гором препуни предела који могу да послуже за погодне сликарске мотиве. Г. Тијешинћ као изразити пејсажиста изабрао је и мајсторски израдио већи број мотива из самога Врдику и његове околине, затим из равног Срема и из Фрушке Горе. Одлика је ових његових пејсажа

као и његових обрада мотива са Приморја, да су богати у живим и ведрим бојама, да одишу топлином и нежношћу, да им је колорит привлачан за око и да су творевина праве мајсторске уметничке руке. Г. Тијешинћ је на платну овековечио неколико врло погодних и лепих правих сликарских мотива наших сремских пејсажа и ови његови успели радови, уз његове слике и ревомиране мотиве са Приморја, Херцеговине и осталих наших крајева, остаће трајни и лепо споменици наше сликарске уметности.

Г. Тијешинћ спада у ред наших бољих, озбиљних и солидних сликара; по својем таленту и по својим радовима он заузима лепо место међу нашим савременим уметницима, те стога можемо да се радујемо што се наставио и што своја уметничка дела ствара у нашој средини. М

НОВОСАДСКЕ ВЕСТИ

Г. Др. Душан Антонијевић, на предлог г. Министра правде, Указом Краљевских Намесника наименован је ових дана за старешину Државног тужиштва у Новом Саду.

Г. Милош Никовић, старешина државног тужиштва у Новом Саду, унапређен је за судију Апелационог суда у Новом Саду.

Велики хорски концерт. Соколски хор ученика основне школе „Змај Јове“ у Гундулићевој улици, под управом управитеља г. Милана Вујковића, приређује на дан 22 о. м. велики хорски концерт у Народном спомен-дому пре одласка на турнеју по Источној Србији.

Оснивачка скупштина Набављачке задруге државних и самоуправних службеника одржана је у четвртак у просторијама Поштанског дома. За председника је изабран г. Сава Јаковљевић, срески начелник.

Читуља. У четвртак после подне преминула је Ксенија-Нада ћерка г. др. Милетића, управника Државне болнице. Сахрањена је на Успенском гробљу.

„Савремена Русија“ је тема, о којој је на духовном поселу ратарске читаонице „Посестриме“ из Новог Сада говорио г. Ратко Живадиновић, новинар из Београда.

Резервни официри и ратници одржали су током претпрошле недеље своју редовну годишњу скупштину и изабрали нову управу.

Други тркачки састанак. За сутрашње трке пријављен је дво-

струки број грла него прошле недеље. Почетак у 14.30 часова.

Задруга градских службеника одржала је 28 п. м. своју годишњу скупштину и изабрала нову управу.

Г. Др. Тома Јовановић, одржао је у Народноме Спомен-дому предавање о теми: „Човек-држављанин-националиста-соко.“

Унапређен је у 4 групу I степена г. Др. Владимир Јаковљевић, шеф хируршког одељења државне болнице у Новом Саду.

Питање зграде женске гимназије покренуто је поново. Управа је поднела молбу за проширење плана и сви су изгледни да ће се зидању зграде приступити ускоро.

Грађевински правилник града Новог Сада је готов и раздвоен заинтересованима. Сви су изгледни да ће ових дана коначно бити усвојен и поднет на одобрење.

Булевар Краљице Марије биће ускоро калдрисан, јер је рад око тога издат у закуп.

Музички павиљон биће изграђен у Дунавском парку. У истоме ће, поглавито недељом свирати војна музика VII пешадиског пука. Сем тога, павиљон ће се моћи искористишавати и у случају приређивања баштинских забава и кермеса.

О сензационалном лечењу болова са змијским отровом доноси „Билдервохе“ (Нови Сад) један чланак у свом најновијем (20) броју. Ради се о успесима оваквим лечењем једног младог Бечког научењака који је своју младост провео у Банату. У осталом лист доноси као и увек богат и интересантан материјал у слуди и штиву. „Билдервохе“ добива се код свих трафика и киоска, поједини примерак стоји 3 динара.

Планови за канализацију наше општине издати су у рад. инж. г. Петровићу Слободану, проф. Универзитета из Београда.

